

# Zakres Podstawy Programowej, Technika kl. V

## Cele ogólne

1. Zaznajamianie uczniów z podstawami usystematyzowanej wiedzy z zakresu poruszania się po drogach w charakterze pieszego, pasażera i rowerzysty.
2. Rozwijanie zdolności i zainteresowań poznawczych uczniów: uwagi, wyobraźni i umiejętności praktycznych związanych z bezpiecznym poruszaniem się po drogach.
3. Dążenie do przekonania uczniów o słuszności stosowania się do ustalonych zasad postępowania w ruchu drogowym.
4. Zmiana niewłaściwych zachowań zagrażających bezpieczeństwu wszystkich uczestników ruchu drogowego.

## Cele szczegółowe

1. Utrwalanie i rozszerzanie wiedzy dotyczącej bezpiecznego poruszania się po drogach.
2. Poznanie zachowań sprzyjających bezpieczeństwu pieszych i turystów w różnych sytuacjach drogowych.
3. Posiadanie świadomości potrzeby stosowania różnego rodzaju ochron przez niechronionych uczestników ruchu drogowego.
4. Przewidywanie i rozpoznawanie zagrożeń na drogach, umiejętność ich oceny oraz podejmowania właściwych decyzji.
5. Rozbudzanie zainteresowań turystyką przez poznawanie walorów krajoznawczo-turystycznych Polski.
6. Utrwalanie i rozszerzanie wiedzy dotyczącej bezpiecznego i kulturalnego zachowania się na przy-stankach i w środkach komunikacji publicznej oraz autobusu szkolnego i w samochodach osobowych.
7. Stosowanie się do zasad obowiązujących w środkach komunikacji publicznej, podczas jazdy autobusem szkolnym oraz w samochodach osobowych.
8. Kształtowanie partnerskich, „nieagresywnych” zachowań w środkach komunikacji zbiorowej i indywidualnej.
9. Rozbudzanie zainteresowań motoryzacją oraz sposobami poprawy bezpieczeństwa pasażerów.
10. Przekazanie uczniom wiedzy o warunkach uzyskania karty rowerowej.
11. Poznanie budowy roweru, jego wyposażenia oraz zasad właściwej eksploatacji.

12. Poznanie zasad obowiązujących rowerzystów na drogach publicznych.
14. Opanowanie umiejętności jazdy rowerem.
15. Przestrzeganie zasad bezpiecznego poruszania się rowerem w różnych sytuacjach drogowych.
16. Rozwijanie zdolności poznawczych kształcących umiejętności przewidywania oraz podejmowania właściwych decyzji.
17. Rozwijanie zainteresowań rowerem jako środkiem sprzyjającym aktywnej formie wypoczynku.
18. Poznanie najczęstszych przyczyn wypadków drogowych i sposobów ich unikania.
19. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych uczestników ruchu drogowego.
20. Kształtowanie postaw prospołecznych wobec innych użytkowników dróg.
21. Dbanie o bezpieczeństwo własne oraz innych uczestników ruchu drogowego.

## TREŚCI NAUCZANIA ZWIĄZANE Z CELAMI OGÓLNYMI

1. Zasady poruszania się po drogach:
  - bezpieczna droga do szkoły;
  - przechodzenie przez jezdnie;
  - przejazdy kolejowe i tramwajowe;
  - z odhlaskami bezpieczniej na drogach, zwłaszcza pod-czas złej widoczności.
2. Podróżowanie, turystyka, wypoczynek:
  - zasady korzystania z komunikacji zbiorowej i indywidualnej;
  - w środkach lokomocji i na przystankach;
  - bezpiecznie na szlakach górskich;
  - bezpieczne nad wodą i na wodzie;
  - sposoby wzywania pomocy, numery telefonów alarmowych (ratowniczych).
3. Karta rowerowa:
  - oznakowanie dróg rowerowych i poruszanie się po nich;
  - przejazdy dla rowerzystów;
  - sztuka jazdy na rowerze;
  - przygotowanie roweru do jazdy;
  - rowerzysta uczestnikiem ruchu drogowego;

- manewry na drodze;
  - pierwszeństwo przejazdu;
  - przygotowanie do uzyskania karty rowerowej.
4. Pierwsza pomoc:
- czynności możliwe do wykonania na miejscu wypadku;
  - telefony alarmowe oraz prawidłowe wzywanie pomocy
  - udzielanie pierwszej pomocy podczas urazów.

## TREŚCI NAUCZANIA ZWIĄZANE Z CELAMI SZCZEGÓŁOWYMI

1. Zasady poruszania się po drogach:
- podstawowe zasady prawidłowego poruszania się po drogach;
  - drogi, ich rodzaje i elementy;
  - zasady prawidłowego poruszania się po drogach w mieście i poza miastem;
  - rodzaje przejść przez jezdnię i ich oznakowanie;
  - znaki drogowe ważne dla pieszych;
  - sygnały nadawane przez policjanta kierującego ruchem;
  - prawidłowe zachowania pieszych na drogach w miejscach szczególnie niebezpiecznych, takich jak: skrzyżowania, przejazdy tramwajowe i kolejowe, wjazdy do posesji i innych bram, wzniesienia, zakręty;
  - prawidłowe zachowania pieszych na drogach przy złej widoczności;
  - sposoby poprawy bezpieczeństwa pieszych na drogach po zmroku i w trudnych warunkach atmosferycznych: noszenie elementów odblaskowych, noszenie ubrań w jasnych kolorach oraz obuwia z elementami odblaskowymi;
  - w czasie deszczu używanie okryć przeciwdeszczowych zamiast parasola;
  - zasady korzystania ze środków komunikacji publicznej, również z metra;
  - prawidłowe zachowania na przystankach podczas czekania na środki komunikacji publicznej;
  - prawidłowe zachowania podczas wsiadania, wysiadania i oddalania się od środka komunikacji publicznej;
  - prawa i obowiązki pasażerów w środkach komunikacji publicznej

- znaki informacyjne o przystankach komunikacyjnych, również metra;
- planowanie bezpiecznej trasy, czytanie planu miasta, czytanie rozkładów jazdy na przystankach

## 2. Podróżowanie, turystyka,

- planowanie wycieczki z określeniem jej celu;
- czynności związane z przygotowaniem do wycieczki;
- sposoby zachowania i reguły chodzenia w grupie;
- wybór i przygotowanie niezbędnych rzeczy i właściwego ubrania;
- znaki informacyjne, turystyczne i drogowaskazy;
- zasady zachowania szczególnej ostrożności i przestrzeganie obowiązującego na danym terenie regulaminu;
- sposoby wzywania pomocy, numery telefonów służb ratowniczych;
- wpływ aktywnego wypoczynku na zdrowie;
- zasady bezpiecznego korzystania z kąpielisk wodnych, słonecznych, zjazdów narciarskich i saneczkowych.

## 3. Karta rowerowa:

- wybrane zagadnienia z historii roweru;
- obowiązkowe wyposażenie roweru;
- stan techniczny roweru i jego widoczność na drodze warunkiem bezpiecznej jazdy;
- technika kierowania rowerem;
- warunki panowania nad rowerem (hamowanie, utrzymanie bezpiecznej odległości od wyprzedzającego pojazdu, stan nawierzchni itd.);
- znaczenie używania kasków ochronnych, odpowiedniego ubrania i elementów odblaskowych;
- oznakowania dróg, w tym przeznaczonych dla rowerów, dróg dla pieszych i rowerów oraz przejazdów rowerowych;
- zasady poruszania się po wyznaczonych drogach rowerowych, drogach dla pieszych i rowerów oraz przejazdach rowerowych;
- zasady poruszania się rowerzysty na drogach wewnętrznych i w strefie zamieszkania;
- prawidłowe zachowania rowerzystów wobec pieszych;
- poruszanie się rowerem po drogach publicznych bez wydzielonych miejsc dla rowerów;
- zasady poruszania się rowerzysty po chodnikach;
- wybrane znaki drogowe ważne dla rowerzystów;

- hierarchia ważności norm, znaków i sygnałów drogowych oraz poleceń dawanych przez osobę kierującą ruchem;
- postępowanie rowerzysty wobec pojazdów uprzywilejowanych w ruchu;
- wykonywanie podstawowych manewrów, takich jak: włączanie się do ruchu, zmiana pasa ruchu, zmiana kierunku jazdy, zawracanie, wymijanie, omijanie, wyprzedzanie oraz zatrzymanie i postój;
- postępowanie rowerzysty przy dojeżdżaniu do przystanków komunikacji publicznej oraz tzw. przystanków szkolnych;
- zagrożenia w ruchu dla rowerzystów, takie jak: nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego przez innych uczestników ruchu, ruszające autobusy i samochody, których kierowcy nie zawsze włączają kierunkowskazy czy bez upewniania otwierają drzwi od strony jezdni, niekorzystne warunki atmosferyczne i drogowe itp.

#### 4. Pierwsza pomoc:

- wyposażenie apteczki i udzielanie pierwszej pomocy w drobnych urazach;
- czynności możliwe do wykonania na miejscu wypadku;
- telefony alarmowe oraz informacje o wypadku, jakie należy przekazać, wzywając pomocy;
- postępowanie wobec osób przytomnych oraz nieprzytomnych;
- opatrywanie ran przy skaleczeniach;
- postępowanie w sytuacji ukąszenia, zwichnięcia lub złamania;
- ochrona młodszych dzieci przed zagrożeniem bezpieczeństwa w domu i na podwórku

### OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIA

#### 1. Zasady poruszania się po drogach. Uczeń umie:

- zdefiniować podstawowe pojęcia dotyczące drogi w mieście i na wsi;
- opisać cechy dowolnie wskazanej drogi;
- rozróżniać i poprawnie interpretować znaki i sygnały związane z oznaczeniem dróg i przejść dla pieszych;
- wykazać różnicę w zachowaniu się na drogach w mieście i poza miastem zarówno dniem, jak i nocą;

- zilustrować różnorodne zagrożenia, na jakie jest na-rażony pieszy korzystający z dróg lokalnych i innych;
- właściwie zachować się w niebezpiecznej sytuacji i przewidzieć konsekwencje takiego zachowania, gdy jest to możliwe;
- uzasadnić użyteczność specjalnego oznakowania podczas zmiernu lub w nocy (jasne ubranie, elementy odblaskowe itp.);
- dostosować swoje zachowanie do ograniczonej widoczności;
- wybrać bezpieczny sposób zachowania się w różnych sytuacjach drogowych.

## 2. Podróżowanie, turystyka, wypoczynek. Uczeń umie:

- odróżniać znaki informujące o przystankach komunikacji publicznej;
- podać przykłady właściwego zachowania się na przy-stankach;
- opisać, jak należy zachować się w pojazdach komunikacji publicznej i samochodach osobowych;
- stosować zasady obowiązujące pasażerów w środkach komunikacji zbiorowej i indywidualnej;
- odróżniać czyny społecznie aprobowane od nieaprobowanych na przystankach i w pojazdach komunikacji publicznej;
- wskazywać sposoby unikania niebezpieczeństw i rozwiązywania trudnych sytuacji związanych z podróżowaniem;
- przeciwstawić się próbom zachęcania do korzystania z pojazdów nieznanych osób (tzw. okazji);
- wyjaśnić wpływ aktywnego wypoczynku na zdrowie;
- wybrać bezpieczne miejsce do wypoczynku;
- zidentyfikować znaki informacji turystycznej;
- zaprojektować bezpieczną i ciekawą wycieczkę turystyczną w swojej okolicy;
- określić przyczyny zagrożeń występujących w turystyce górskiej i wymienić sposoby wzywania pomocy;

## 5. Karta rowerowa. Uczeń umie:

- określić wymagania, jakie należy spełniać, aby uzyskać kartę rowerową;
- opisać, jak zmienił się rower na przestrzeni lat;
- rozpoznać i scharakteryzować poszczególne układy roweru;
- określić warunki, jakie musi spełnić rower, aby można było jeździć nim po drogach publicznych;

- ocenić stan techniczny roweru;
- wykonać proste czynności związane z obsługą i konserwacją roweru;
- skutecznie kierować swoim rowerem;
- opisać bezpieczne miejsca, gdzie można poruszać się rowerem po drogach publicznych i ich oznakowania;
- właściwie korzystać z miejsc wyznaczonych dla rowerzystów na drogach publicznych;
- rozróżniać i poprawnie interpretować znaczenie sygnałów i znaków drogowych oraz stosować się do nich;
- obserwować i analizować sytuacje, które napotyka na swojej drodze rowerzysta;
- postępować na drogach zgodnie z zasadami współżycia społecznego;
- dostrzegać związki przyczynowo-skutkowe między niewłaściwymi zachowaniami w ruchu drogowym a powstawaniem niebezpiecznych sytuacji, kolizji i wypadków drogowych;
- opracować trasę bezpiecznej wycieczki rowerowej;
- wybrać najskuteczniejsze rozwiązania w różnych sytuacjach na drogach, kierując się bezpieczeństwem własnym i innych.

### 3. Pierwsza pomoc. Uczeń umie:

- wymienić numery telefonów alarmowych;
- rozpoznać pojazd odpowiedniej służby ratowniczej;
- podać znaczenie skrótów GOPR i WOPR;
- przekazać krótką, lecz wyczerpującą informację o wypadku;
- wymienić podstawowe czynności, jakie powinni podjąć dorośli świadkowie wypadku drogowego;
- udzielić pierwszej pomocy podczas drobnych urazów;
- wskazać zasady postępowania, jeżeli osoba jest przytomna lub nieprzytomna;
- postępować właściwie z osobą poparzoną, ukąszoną bądź z odmrożeniami;
- rozpoznać, że osoba mogła złamać rękę;
- rozmawiać z osobą poszkodowaną;
- wymienić podstawowe wyposażenie apteczki oraz posługiwać się nią

Na poziomie wymagań podstawowych oczekuje się od ucznia, aby:

- przestrzegał zasad obowiązujących pieszych;

- wiedział, jakie zasady postępowania obowiązują pasażerów środków komunikacji indywidualnej i zbiorowej oraz zachowywał się zgodnie z ustalonymi regułami;
- znał wymagania, jakie trzeba spełnić, żeby otrzymać kartę rowerową oraz zasady korzystania z dróg publicznych podczas jazdy rowerem;
- posiadał wstępną wiedzę z zakresu turystyki oraz niezbędne umiejętności pozwalające mu na przygotowanie bezpiecznej wyprawy turystycznej lub innej formy spędzania czasu wolnego, np. podczas organizowania wypoczynku nad wodą, w górach (np. sporty zimowe) itp.;
- umiał zachować się w sytuacjach wywołanych siłami natury, np. podczas burzy;
- identyfikował okoliczności i sytuacje zagrażające jego życiu lub zdrowiu oraz innych osób;
- wiedział, jak postąpić na miejscu wypadku drogowego;
- umiał przekazać informację o wypadku drogowym, wzywając pomocy;
- wiedział, jak należy postąpić, gdy osoba jest przytomna lub nieprzytomna• umiał udzielić pierwszej pomocy w drobnych urazach;
- znał podstawowe wyposażenie apteczki oraz telefony alarmowe;
- przejawiał zainteresowanie potrzebami innych uczestników ruchu drogowego